

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-081 Opole

Opole, 19 grudnia 2025 r.
PS.I.431.2.23.2025.JA

Pani
Beata Bogacz-Woźniak
Dyrektor Domu Dziecka
w Turawie
ul. Opolska 56
46-045 Turawa

Wystąpienie pokontrolne

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Dom Dziecka w Turawie
ul. Opolska 56
46-045 Turawa

II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów:

- **Joanna Antosz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, kierująca zespołem inspektorów,
- **Anna Namysło** – starszy inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

III. Termin kontroli: 9 grudnia 2025 r.

IV. Rodzaj kontroli: doraźna

V. Tryb kontroli: uproszczony

VI. Zakres kontroli:

Stosowanie przemocy psychicznej wobec dzieci, przeszukiwanie rzeczy osobistych bez ich zgody, zabieranie telefonów komórkowych oraz stosowanie

przekazów do dzieci podważających znaczenie ich rodziców biologicznych, w związku z informacją od Rzecznika Praw Dziecka.

VII. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta:

W wyniku kontroli **pozytywnie** ocenia się działalność Domu Dziecka w Turawie¹ w kontrolowanym zakresie.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielał dyrektor Domu Dziecka w Turawie².

Na dzień kontroli w placówce przebywało 16 dzieci, z tego 1 wychowanek przebywał w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, 1 wychowanek przebywał w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii, 1 wychowanek przebywał w internacie, 1 wychowanka była urlopowana bezterminowo u babci.

Ustalenia kontroli zostały dokonane w oparciu o rozmowy kierowane z 9 wychowankami placówki oraz dyrektorem DD w Turawie. Inspektorom udostępniono także dokumentację, tj. wyniki ankiet przeprowadzonych przez Rzecznika Praw Wychowanka, *Procedury postępowania w przypadkach zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu wychowanka, Zarządzenie dyrektora DD w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z telefonu komórkowego przez wychowanków DD oraz Zarządzenie dyrektora DD w sprawie wprowadzenia rozkładu dnia wychowanków.*

Kontrolę przeprowadzono, w związku ze zgłoszeniem przekazanym od Rzecznika Praw Dziecka w sprawie nieprawidłowości w funkcjonowaniu DD w Turawie.

W korespondencji sformułowano zarzuty w zakresie:

1. Stosowania przemocy psychicznej wobec dzieci przejawiającej się przeszukiwaniem rzeczy osobistych dzieci bez ich zgody.
2. Ograniczania prawa dziecka do prywatności poprzez zabieranie telefonu komórkowego.
3. Formułowania wobec dzieci treści, które mogą prowadzić do zaburzenia ich wiedzy o sytuacji rodzinnej, w szczególności poprzez próby wmówienia, że wychowawcy placówki pełnią rolę ich *prawdziwych rodziców*.

¹ Zwanego dalej DD lub placówką

² Zwany dalej dyrektorem DD

Ustalenia kontroli

Ad. 1)

Wyniki rozmów wykazały, że żadne z dzieci nie doświadczyło sytuacji, w których przeszukiwano ich rzeczy osobiste bez ich zgody, bezpodstawnie, bez ich obecności.

Wychowankowie zgodnie podkreślali, że każda czynność kontrolna odbywała się jawnie, w ich obecności, po wcześniejszym poinformowaniu o przyczynie podjęcia przeszukania. Dzieci rozumiały, że działania te mają charakter zapewnienia im bezpieczeństwa, a nie kary.

Wychowankowie wskazali, jedną konkretną sytuację, podczas której w pokoju uruchomił się czujnik dymu, a w pomieszczeniu wyczuwalny był zapach papierosów. Wychowawca działając zgodnie z procedurą natychmiast wszedł do pokoju i w obecności dzieci dokonał kontroli miejsca, znajdując papierosy, gdyż chłopcy wcześniej je palili. Wychowankowie wskazywali, że byli świadomi, iż w przypadku podejrzeń posiadania papierosów, e-papierosów lub innych substancji, wychowawcy mają obowiązek sprawdzić ich pokój, szafkę, plecak i zawsze uprzedzają o podjęciu takich działań.

Dzieci podkreślały, że podczas wszystkich takich działań zawsze znajdują się w pokoju, a wychowawca zawsze wyjaśnia powód takiej kontroli.

Wychowankowie nie odbierali tych działań jako przemocy, lecz jako konsekwencje naruszenia zasad czy element dbałości o ich bezpieczeństwo.

Wypowiedzi dzieci wskazywały również, że czasem wychowawca prosi o pokazanie plecaka, otwarcie szafki, aby dziecko samo przejrzało swoje rzeczy w przypadku podejrzenia przetrzymywania w nich starego jedzenia, np. kanapek, owoców. Również te sytuacje nie były odbierane jako przeszukiwanie czy forma nacisku psychicznego, lecz jako powinność bądź czynność porządkowa, higieniczna.

Należy zaznaczyć, że obowiązująca w pałacu procedura jednoznacznie dopuszcza sprawdzanie szafek lub rzeczy osobistych wyłącznie w sytuacjach uzasadnionego podejrzenia posiadania substancji lub przedmiotów niedozwolonych z obowiązującą obecnością dwóch pracowników i dziecka. Z rozmów nie wynikało, aby procedura ta była nadużywana.

Wszystkie dzieci w rozmowach potwierdziły, że sytuacje przeszukań ich rzeczy osobistych miały charakter incydentalny, uzasadniony i zgodny z ww. procedurą postępowania w przypadkach zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu wychowanka.

Dzieci zgodnie twierdziły, że w DD panuje przyjazna atmosfera, można zawsze liczyć na wsparcie pracowników.

Dyrektor oświadczyła, że wszyscy pracownicy są świadomi obowiązku poszanowania godności dziecka i wiedzą, iż wszelkie formy przemocy, w tym psychicznej są zakazane. Wszyscy pracownicy są zobowiązani do bezwzględnego przestrzegania zasad godnego traktowania dzieci. Na bieżąco odbywają się rozmowy i spotkania dyrektora DD, wychowawców, specjalistów z wychowankami. Podczas spotkań rozmowy dotyczą bieżących spraw dzieci, ich problemów. Dyrektor DD i pracownicy na bieżąco starają się reagować na wszystkie potrzeby małoletnich.

Zarzut nie znalazł potwierdzenia.

Ad. 2)

Z przeprowadzonych rozmów z dziećmi wynika, że dzieci posiadają wiedzę dot. znajomości zasad dot. korzystania z telefonów komórkowych obowiązujących w placówce. Obowiązujące regulacje dot. korzystania z telefonów są szczegółowo opisane w *Regulaminie korzystania z telefonu komórkowego* przez wychowanków, który określa zasady posiadania i użytkowania urządzeń, zawiera katalog zakazów oraz wskazuje konsekwencje ich naruszenia.

Rozkład dnia wychowanków, wprowadzony zarządzeniem dyrektora DD, precyzyjnie określa godziny, w których dzieci mają dostęp do telefonu, a także czas, w którym telefony muszą być oddane do depozytu, tj. o godz. 20:30. Dokumenty regulują także sytuacje, w których korzystanie z telefonu jest niedozwolone oraz szczegółowo opisują obowiązki wychowawców związane z nadzorem nad urządzeniami.

Wychowankowie wskazywali, że są regularnie informowani przez wychowawców o obowiązujących regułach oraz o ograniczeniach dotyczących zarówno godzin korzystania z telefonu, jak i sytuacji, w których nie można używać telefonu. Dzieci potrafiły samodzielnie wymienić konkretne zasady, w tym obowiązek oddawania telefonu do depozytu wieczorem oraz zakaz korzystania z telefonu podczas zajęć, posiłków czy rozmów z wychowawcą. Wskazywały także, że wychowawcy

przypominają o tych zasadach na bieżąco, tłumacząc ich cel oraz możliwe konsekwencje.

Z rozmów wynika jednoznacznie, że wychowankowie wiedzą za jakie naruszenia mogą mieć czasowo odebrany telefon, a także jakie zachowania uznawane są za rażące niestosowanie się obowiązujących norm. Dzieci wymieniały m.in. korzystanie z telefonu poza dozwolonymi godzinami, używanie urządzenia w sposób zakłócający porządek lub niezgodny z regulaminem oraz korzystanie na urządzeniu z treści niedozwolonych.

Wychowankowie podkreślali, że w przypadku odebrania telefonu są każdorazowo informowani o przyczynie jego odebrania oraz o długości okresu, na który telefon został odebrany. Wskazywali także, że ograniczenia korzystania z telefonu mają charakter czasowy i w zależności od naruszenia regulaminu i charakteru przewinienia wynoszą np. od 1 dnia do kilku tygodni.

W trakcie rozmów potwierdzono istnienie praktyki, przechowywania kartek z bieżącymi informacjami dot. odebrania telefonu danemu dziecku w pokoju wychowawców (w potocznie nazwanym przez dzieci *Terrarium*). Na kartkach wychowawcy odnotowują imię wychowanka oraz okres, na jaki ograniczono mu dostęp do urządzenia. Wychowankowie wskazywali, że dzięki temu mają jasność na jak długo telefon został im odebrany i z jakiego powodu. Zastosowane rozwiązanie pełni funkcję organizacyjną i umożliwia wszystkim pracującym wychowawcom dostęp do aktualnych informacji, co sprzyja jednolitości w egzekwowaniu ustalonych zasad.

Zasady korzystania z telefonów w placówce są dzieciom znane, rozumiane i stosowane w codziennym funkcjonowaniu. Nie potwierdzono przypadków całkowitego odbierania telefonów ani zakazu kontaktów z rodziną, przeciwnie dzieci podkreślały, że mogą się kontaktować z rodzicami i bliskimi zawsze, gdy zachodzi taka potrzeba.

Dyrektor DD poinformowała, że w przypadku odebrania telefonu wychowankowie mogą w każdej chwili dzwonić do swoich bliskich z telefonu stacjonarnego dostępnego na terenie placówki. Ponadto dyrektor DD zaznaczyła, że mimo zabezpieczenia tego telefonu dzieciom udostępnia się telefon i możliwość do rozmów z bliskimi. Powyższa informacja została potwierdzona podczas rozmów przez wszystkie dzieci.

Zarzut nie znalazł potwierdzenia.

Ad. 3)

Z rozmów z dziećmi nie wynikało, aby kiedykolwiek miały miejsce sytuacje, w których pracownicy DD wypowiadali się w sposób obraźliwy lub negatywny na temat rodziców wychowanków.

Wszystkie dzieci zgodnie podkreślały, że wychowawcy w rozmowach dot. ich sytuacji rodzinnej zawsze posługują się językiem pełnym szacunku i taktu. Wypowiedzi dzieci wskazywały, że temat rodziny jest poruszany bez formułowania jakichkolwiek ocen lub komentarzy, które mogłyby naruszać dobre imię rodziców.

Wychowankowie zaznaczali, że nigdy nie słyszeli, aby wychowawcy mówili o ich rodzicach źle, podważali ich rolę lub sugerowali, że rodzice są osobami nieważnymi w życiu dziecka. Przeciwnie, z relacji dzieci wynikało, że wychowawcy podkreślają znaczenie więzi rodzinnych. Dzieci wskazywały, że rozmowy na temat rodziny prowadzone są w atmosferze poszanowania, a wychowawcy nie podejmują prób wartościowania ani oceniania sytuacji rodzinnej wychowanków.

Z wypowiedzi dzieci wynika również, że posiadają one świadomość utrzymywania przez placówkę kontaktu z ich rodzicami lub osobami bliskimi. Dzieci posiadają taką wiedzę zarówno z informacji przekazywanych przez wychowawców jak i z rozmów prowadzonych przez dzieci z rodzicami lub bliskimi.

Istotne jest także, że żadne z dzieci nie potwierdziło, aby kiedykolwiek usłyszało od wychowawców stwierdzenia sugerującego, że pracownicy placówki są dla nich prawdziwymi rodzicami lub że są lepsi od rodziców biologicznych. Wypowiedzi dzieci nie potwierdzały działań, które mogłyby prowadzić do dezorientacji wychowanków w zakresie ich sytuacji rodzinnej lub naruszać ich prawo do zachowania tożsamości rodzinnej.

W związku z powyższym nie stwierdzono, aby w placówce dochodziło do formułowania wobec dzieci treści mogących zaburzać ich wiedzę o sytuacji rodzinnej ani do działań polegających na podważaniu roli rodziców biologicznych lub zastępowaniu tej roli przez wychowawców.

Zarzut nie znalazł potwierdzenia.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w trakcie rozmów z dziećmi jeden z wychowanków zgłosił informację o niewłaściwym zachowaniu kierowcy

przewożącym dzieci do szkoły, tj. stosowaniu wulgaryzmów. Rozmowy z pozostałymi dziećmi nie dawały sygnałów dot. tego rodzaju zdarzeń, przy czym należy wskazać, że w trakcie rozmów inspektorzy nie zadawali wprost pytania odnoszącego się do ewentualnego używania wulgaryzmów przez kierowcę. Z relacji dziecka wynikało, że w okresie poprzedzającym wakacje zdarzały się sytuacje, w których kierowca używał wulgarnych słów w obecności dzieci. Zachowania te miały miejsce kilkakrotnie i występowały w sytuacjach zdenerwowania kierowcy.

Wychowanek wskazywał również na konkretną sytuację, kiedy słuchał *na głos* muzyki w aucie, w tym utworów zawierających treści wulgarne, co spotkało się z reakcją kierowcy polegającą na podniesieniu głosu oraz użyciu niecenzuralnych słów bezpośrednio do chłopca. Chłopiec nie zgłaszał powyższych sytuacji bezpośrednio dyrektorowi DD.

Z wyjaśnień dyrektora DD wynika, że informację o niewłaściwym zachowaniu kierowcy uzyskała od mamy wychowanka, która poinformowała, że kierowca w czerwcu 2025 roku używał wulgarnych słów w stosunku do jej syna oraz zachowywał się w sposób niemiły i niegrzeczny. Dyrektor wskazała, że żaden z wychowanków nie zgłaszał wcześniej skarg dot. zachowania kierowcy.

Po uzyskaniu informacji dyrektor DD niezwłocznie przeprowadziła rozmowę wyjaśniającą z kierowcą. Kierowca zaprzeczył, aby używał wulgaryzmów wobec wychowanka, jednak przyznał, że mogło zdarzyć się podniesienie głosu, co wiązało z sytuacją głośnego słuchania muzyki przez chłopca oraz opóźnieniem wejścia wychowanka do samochodu w przypadający w ten dzień upał, kiedy inne dzieci czekały na odjazd. Dyrektor wyjaśniła, że pouczyła kierowcę, że *cyt.: żadne okoliczności, w tym zachowanie wychowanka czy sytuacje organizacyjne nie usprawiedliwiają używania wulgaryzmów ani niegrzecznego zachowania w obecności dzieci* (zał. nr 1).

Z wyjaśnień dyrektora DD oraz z relacji dzieci wynika, że po przeprowadzonej rozmowie dyscyplinującej nie odnotowano kolejnych przypadków niewłaściwego zachowania kierowcy. Od czerwca 2025 r. zarówno dzieci i rodzice nie zgłaszali zastrzeżeń dot. jego zachowania. W trakcie kontroli nie potwierdzono, aby opisane zdarzenia miały charakter powtarzalny lub były tolerowane przez dyrektora DD. Sytuacje miały charakter czasowy i zostały wyeliminowane po podjęciu działań przez dyrektora DD, wobec czego odstępuje się od zaleceń pokontrolnych w tej kwestii.

Nadmienić także należy, że w placówce funkcjonuje mechanizm monitorowania jakości opieki, obejmujący m.in. okresowe badanie opinii i potrzeb wychowanków. W dniu 22 listopada 2025 r. zostały przeprowadzono z dziećmi zajęcia warsztatowe poświęcone prawom dziecka, zorganizowane w związku z obchodami Dnia Praw Dziecka oraz świadomości wychowanków w zakresie możliwości zgłaszania trudności, korzystania z przysługujących im uprawnień i oceny własnego funkcjonowania w placówce. W ramach tych działań przeprowadzono również ankiety dot. warunków pobytu, poczucia bezpieczeństwa, relacji z kadrą oraz ogólnej satysfakcji z opieki.

Z ankiet wynika, że wychowankowie postrzegają DD jako miejsce zapewniające im poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Dzieci deklarowały, że mają możliwość zwracania się do wychowawców z różnymi sprawami i że kadra odnosi się do nich z szacunkiem. Odpowiedzi wskazywały także na pozytywne relacje z innymi dziećmi. W zakresie warunków pobytu dzieci wskazywały na dobre warunki do nauki i wypoczynku oraz na zadowolenie z możliwości spędzania czasu wolnego.

Ankiety obejmowały również obszar realizacji praw dziecka do godności i prywatności, prawo do wyrażania własnego zdania, kontaktu z rodziną, ochrony przed przemocą, czy uzyskiwania informacji o decyzjach ich dotyczących. Wypowiedzi dzieci potwierdzają, że prawa te są im co do zasady zapewnione, a wychowankowie mają świadomość możliwości zgłaszania swoich potrzeb i uwag.

Wyniki badań nie wskazywały na sygnały naruszania praw dziecka ani na nieprawidłowości w zakresie traktowania wychowanków przez kadrę.

VIII. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Nie stwierdzono uchybień ani nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie.

IX. Uwagi i wnioski:

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

1. Nie dochodziło do przeszukania rzeczy osobistych wychowanków bez ich zgody lub bez ich obecności. Wychowankowie nie potwierdzili, aby doświadczali działań, które mogłyby zostać uznane za przemoc psychiczną.
2. Doszło do sytuacji używania przez kierownicę placówki wulgaryzmów w stosunku do jednego wychowanka w obecności innych dzieci. Dyrektor po uzyskaniu

informacji o zachowaniu kierowcy podjął niezwłoczne działania dyscyplinujące, po których podobne sytuacje nie występowały.

3. W placówce obowiązuje *Regulamin korzystania z telefonu komórkowego*. Zasady korzystania z telefonów są znane wychowankom, a czasowe ograniczenia dostępu do telefonu mają charakter konsekwencji wychowawczych stosowanych z nieprzestrzeganiem zasad i nie zostały ocenione przez wychowanków jako naruszające ich prawa.
4. Wychowawcy placówki wypowiadają się o rodzicach biologicznych wychowanków z szacunkiem. Wychowankowie wskazywali, że rozmowy o rodzinie prowadzone są z poszanowaniem relacji rodzinnych. Nie potwierdzono przypadków, w których wychowawcy wmawialiby dzieciom, że są ich *prawdziwymi rodzicami*.
5. W placówce prowadzone są okresowe badania opinii i potrzeb wychowanków.
6. Rozmowy i ankiety przeprowadzone z wychowankami potwierdziły, że dzieci czują się w placówce bezpiecznie, a organizacja życia codziennego i przyjęte procedury służą dobru dzieci. Placówka realizuje swoje zadania w sposób zapewniający wychowankom bezpieczeństwo i poszanowanie ich praw.

X. Zalecenie pokontrolne:

Z uwagi na brak nieprawidłowości nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów
Dyrektor
Wydział Polityki Społecznej

Inspektor Wojewódzki

Joanna Antosz

Starszy Inspektor Wojewódzki

Anna Namysło